

Handläggare: Hanna Markkula
Telefon: 08-508 10 133

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2011-09-29

Ersättningsmodell för vård- och omsorgsboende i samband med införande av en utvidgad parboendegaranti i staden

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

En lagstadgad parboendegaranti inom äldreomsorgen har funnits några år som innebär att om *båda* i ett par har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg så ska de erbjudas plats *i samma boende*. Enligt Kommunfullmäktiges (KF) budget för 2011 ska en utvidgad parboendegaranti införas i staden som ger förutsättningar till sammanboende även om endast den ena i ett par har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Äldrenämnden behandlade i våras ett ärende om hur en sådan utvidgad parboendegaranti i staden skulle kunna tillämpas. Vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg är en av stadens kostsammaste insatser och en utvidgad parboendegaranti får en del ekonomiska konsekvenser. När en person inte har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg blir t ex stadens ersättningssystem till utförarna inte tillämpligt då ersättningen bygger på en vårdnivåbedömning av den boende. Stadsledningskontoret (SLK) har tagit fram bifogat förslag till hur bl a detta skulle kunna lösas.

Stadsdelsförvaltningen (SDF) är i stort sett positiv till förslaget som rätt tillämpat inte bör ge någon extrem kostnadsökning för staden. SDF ser gärna att det tas fram en eller par ersättningsnivåer för basservice vid parboende för att undvika förhandling i varje enskilt fall. En medflyttande som inte har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg kommer ofrånkomligen ändå att få del av personal dygnet runt, trygghetslarm, gemensamma aktiviteter och hälso- och sjukvårdsinsatser. Utföraren kommer enligt förslaget att få ersättning för denna basservice varför det är rimligt att den medflyttande utöver hyra och mat även betalar en mindre avgift för denna grundtrygghet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom SDFs äldreomsorgsavdelning. Lokala pensionärsrådet har tagit del av förslaget. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen och landstinget har informerats.

Bakgrund

En lagstadgad parboendegaranti inom äldreomsorgen har funnits några år enligt 2 § 2 kap Socialtjänstförordningen som innebär att om *båda* i ett par har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg så ska de erbjudas plats *i samma boende*. Enligt KFs budget för 2011 ska en utvidgad parboendegaranti införas i staden som ger förutsättningar till sammanboende även om endast den ena i ett par har detta av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Äldrenämnden behandlade i våras ett ärende om hur en sådan utvidgad parboendegaranti skulle kunna tillämpas.

Vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg är en av stadens kostsammaste insatser och en utvidgad parboendegaranti får en del ekonomiska konsekvenser. Kostnaden för vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg är ca 700 tkr per plats och år, varav 80 - 100 procent täcks av kommunalskattemedel. Ersättningen till utförarna av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg, vare sig det är ett vårdföretag eller SDFs egen personal, bygger på en vårdnivåbedömning av den boende som placeras i vårdnivå 1, 2 eller 3 som ger olika ersättning till utföraren. För boende utan behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg fungerar inte ersättningssystemet. Därför har SLK utarbetat bifogat förslag och Kommunstyrelsen (KS) har begärt yttrande över detta från samtliga stadsdelsnämnder (SDN) senast den 3 oktober.

Med parboendegaranti kan avses garanti för boende i samma byggnad, avdelning, lägenhet eller rum. I de flesta vård- och omsorgsboenden är rummen/lägenheterna tillräckligt stora för ett par. Det finns enligt 2 § 4 kap Socialtjänstlagen möjlighet för en kommun att bevilja en biståndsinsats även till en person som inte har behov av insatsen. Tre månaders provboende rekommenderas i SLKs förslag innan paret avyttrar sin bostad. Av beslutet ska enligt SLKs förslag framgå att det kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t ex om den i ett par som har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg av något skäl inte längre bor kvar.

Den medflyttande ska kunna få ta del av hälso- och sjukvårdsinsatser i boendet om det krävs för att den säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård. Om hjälpbehov uppstår kan den medflyttande beviljas hemtjänst som då utförs av boendet. Parboende är inte lämpligt på ett vård- och omsorgsboende med demens- eller psykiatrisk inriktning om inte båda i paret har behov av detta.

SLKs förslag till ersättningsmodell

När den ena i ett par inte har något behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg är stadens ersättningssystem till utförarna inte tillämpligt då detta utgår från en vårdnivåbedömning av den boende. I och med att den enskilde tar del av viss basservice som finns på boendet såsom tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, hälso- och sjukvårdsinsatser och gemensamma aktiviteter är det rimligt att någon form av ersättning utgår till utföraren. SLK föreslår att en överenskommelse om ersättningsnivå ska utgå för basservice samt ersättning för utförda hemtjänstinsatser. Medflyttande med biståndsbehov nivåbedöms enligt 4 kap. 1 § SoL och överenskommelse om ersättningsnivån ska i så fall utgå utifrån detta.

Behov och förutsättningar skiljer sig åt bland paren som ansöker om parboendegaranti och SLK menar att ersättningen behöver anpassas efter det. Detta innebär att en schablonersättning för basservice inte kan väljas. SLK anser att beslutet om parboende i förhållande till en privat vårdgivare är en riktad upphandling av tjänst som varje nämnd måste göra vid behov. Vid förhandling bör, med beaktande av de fastställda ersättningsnivåerna, ersättning för enbart basser-

vice för medflyttande utan omvårdnadsbehov kunna beräknas till 40 % av nivå 1 utifrån ersättningsnivån per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre. Ersättningen hamnar då på 458 kr per dygn för boenden i enskild regi och 435 kr per dygn för boenden i kommunal regi.

När det gäller avgifter till de boende finns det i stadens avgiftssystem reglerat hur avgifter ska beräknas för makar och registrerade partners. Den medflyttande makan/maken betalar hyra och matavgift enligt gällande regler däremot tas ingen omsorgsavgift så länge inget omvårdnadsbehov föreligger. När omvårdnadsbehov föreligger hänvisas till gällande avgift för motsvarande tjänster.

Förvaltningens synpunkter

Det är rimligt att äldre par som så önskar får möjligheten att bo tillsammans, även om endast den ena har behov av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. SDF vill samtidigt lyfta fram att parboende inom samma boende/hus men i olika boendeformer tillämpas redan idag. Genom den mångfald av utförare och boenden som finns kan önskemål om parboende ofta lösas genom dialog och samverkan mellan de berörda makarna, biståndshandläggaren och utföraren.

Förvaltningen är i stort sett positiv till SLKs förslag men anser att vissa delar behöver tydliggöras. I stadens valfrihetssystem finns ett stort antal utförare varför det är viktigt att det finns en eller par ersättningsnivåer för basservice vid parboende som gäller för alla utförare. En riktad upphandling och förhandling om en ersättning i varje enskilt fall kan innebära ett köpslående som, förutom att öka administrationen, kan ge eftertraktade boenden möjlighet att ta ut en hög ersättning vilket kan påverka valfriheten för de sökande paren.

Som SLK framhåller skiljer sig behoven åt bland paren som söker om parboende. SDF tror att i många fall har också den medflyttande ett visst omvårdnadsbehov som behöver tillgodoses utöver vad som kan tänkas ingå i ersättning för basservice. Hjälpt behovet kommer då att omfattas av sedvanlig biståndsbedömning då utföraren, i enlighet med förslaget, får debitera beställande förvaltning enligt gällande ersättningsnivåer för hemtjänst.

Förvaltningen saknar förslag på ersättning till utföraren då det inte längre är aktuellt med parboende och den medflyttande bor kvar på vård- och omsorgsboendet i väntan på annat boende. Det innebär en merkostnad för utföraren då en plats upptas av en boende för vilken utföraren inte får ersättning för enligt stadens ersättningssystem för vård- och omsorgsboende.

När det gäller avgifter anser förvaltningen att det är självklart att den medflyttande i enlighet med förslaget betalar hyra och mat och för omsorgen om omsorgsbehov föreligger. I och med att den medflyttande har tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, gemensamma aktiviteter och hälso- och sjukvårdsinsatser är det som förvaltningen ser det befogat att en mindre avgift tas ut för denna grundtrygghet i de fall ingen omsorgsavgift tas ut.

Bilaga

SLKs förslag – remiss från KS